

Vooruitkijker IVN Amersfoort juli 2026

Groene specht met hongerig jong in Het Waterwingebied. Foto: Rob Dekker.

Zoals gebruikelijk weer een nieuwe Vooruitkijker. We zeilen weer de zomer in. Terwijl ik dit schrijf is het zeer warm. We hebben de filmvoorstelling alweer gehad en we hebben nog veel activiteiten in de maand juli. We willen graag de foto expositie van de fotowerkgroep van IVN (pagina 14 en 15) en de Hands-Of-Nature (pagina 15) en Teken de Hitte weg (pagina 17 – 18) petities onder de aandacht brengen. Op pagina's 20 - 23 een artikel over hoe bomen onze gezondheid beïnvloeden.

Voor activiteiten en verhalen die je graag onder de aandacht gebracht wil hebben, kun je deze versturen naar Paul Vriesekoop die de Vooruitkijker samenstelt (paulvriesekoop@gmail.com). Veel leesplezier en we zien je graag bij een of meer van de komende activiteiten.

Groene groet, Lenny, Henk en Paul.

U ontvangt deze Vooruitkijker omdat u lid bent van IVN Amersfoort

Inhoudsopgave

Overzicht activiteiten	.	.	.	.	.	.	2 – 3
Excursies	.	.	.	.	.	.	3 – 9
Cursussen	.	.	.	.	.	.	9 – 11
Jeugd	.	.	.	.	.	.	12
Lezingen	.	.	.	.	.	.	12
50-jarig jubileum	.	.	.	.	.	.	12 – 15
Overig	.	.	.	.	.	.	15 – 23

Overzicht activiteiten

Datum	Activiteit	Tijd	Locatie	Pagina
Vooruitkijk juli				
1 juli	Natuur op de kademuur		Rondvaart	7
2 juli	Zomeravondwandeling Melksteeg	19.00 – 21.00	Melksteeg	3 - 4
4 juli	No butts day			18 - 19
11 juli	Nachtvinders op Stoutenburg	20.00 – 24.00	Koetshuis Stoutenburg	4
15 juli	Natuur op de kademuur		Rondvaart	7
18 juli	Bijenbeleving	11.00	Hoeve Ruitenbeek	6
19 juli	Start foto expositie		Het Groene Huis	14 - 15
24 juli	Natuur rondom de oude stadswallen	14.00 – 16.00	Zocherplantsoen	5 - 6
26 juli	Wandelen Natuur&Gezondheid	14.00 – 16.00	Zon&Schild	9
29 juli	Natuur op de kademuur		Rondvaart	7
30 juli	Wandelen met Johan in Park Schothorst	13.00 – 15.30	Het Groene Huis	7 - 8
31 juli	Bijenbeleving	16.00	Hoeve Ruitenbeek	6 - 7
Vooruitkijk augustus				

12 augustus	Natuur op de kademuur			7
16 augustus	IVN-excursie Monnikenbos	14.00 – 16.00	Monnikenbos	
19 augustus	Natuur op de kademuur			7
26 augustus	Natuur op de kademuur			7
27 augustus	Wandelen met Johan in Park Schothorst	13.00 – 15.30	Het Groene Huis	7 - 8
30 augustus	Wandelen Natuur&Gezondheid	14.00 – 16.00	Zon&Schild	9

Informatie over IVN activiteiten kunt je ook vinden op de website van IVN Amersfoort <https://www.ivn.nl/amersfoort/>

Excursies

IVN Natuurexcursie Zomeravondwandeling in de Melksteeg

Melksteeg

Foto: Christel van Leersum

De Melksteeg is een lange strook van 19 hectare nieuwe natuur in de gemeente Soest, net over de grens van Amersfoort. Het gebied dient als een ecologische verbindingszone. Het strekt zich uit vanaf de flanken van de Utrechtse Heuvelrug naar het oude jaagpad langs de Eem. Hierdoor zijn er verschillende biotopen, niet alleen van drogere zandgebieden maar ook van vochtige hooilanden, die elk hun eigen flora en fauna hebben. Vorig jaar is dit gebied officieel geopend. De werkzaamheden waren al eerder gestart, waardoor we nu al verschillende stadia van ontwikkeling kunnen zien.

Datum: donderdagavond 2 juli 2026

Tijdstip: 19 tot 21 uur

Startlocatie: Siliciumweg 2, 3812 SX Amersfoort, bij Motor Saloon Harley Davidson

Kosten: gratis

Aanmelden: niet nodig

Honden: kunnen niet mee m.u.v. begeleidingshond

Rolstoel: niet geschikt voor rolstoelgebruikers/mensen die slecht ter been zijn

Parkeren: in de buurt (is nog gratis)

OV: bus 1 vanaf Centraal Station, halte Kryptonweg

Nachtvlinders op Stoutenburg

Als de zon ondergaat, komt een verborgen wereld tot leven. Tijdens deze avondexcursie op Heerlijkheid Stoutenburg neemt een gids je mee op ontdekkingsstocht naar nachtvlinders. De avond begint met een lezing over deze fascinerende insecten. Daarna gaan we het veld in en gebruiken we diverse methoden om nachtvlinders te lokken en te observeren. De gids vertelt over de aangetroffen soorten en de gebruikte technieken. Laat je verrassen door de diversiteit en schoonheid van nachtvlinders.

Datum: zaterdag 11 juli 2026 van 20:00 – 23:59 uur

Startpunt: Bezoekerscentrum Koetshuis Stoutenburg, Stoutenburgerlaan 4 in Stoutenburg. Parkeren kan op het parkeerterrein bij het Bezoekerscentrum.

Kosten: Ticket €5, Kind t/m 12 jaar €3, Beschermmer €3, Junior Beschermmer (t/m 12 jaar) €2

Reserveren: Vooraf reserveren verplicht. Als je tickets reserveert, dan ga je akkoord met onze activiteitsvoorwaarden. Reserveren via

<https://amersfoort.weticket.io/nachtvlinders>

Duur: De excursie duurt vier uur.

Toilet aanwezig in het bezoekerscentrum. Honden zijn verboden.

IVN Natuurexcursie Zocherplantsoen, natuur rondom de oude stadswallen

Rondom het oude stadscentrum van Amersfoort ligt het Zocherplantsoen. Tijdens het wandelen door het plantsoen is te ervaren hoe oud de stad is, maar ook hoe enorm groen! In het plantsoen is een grote diversiteit aan bomen en struiken te vinden en de kronkelende paden en doorkijkjes maken het een genot om er doorheen te lopen. Er is zelfs een speciale bomenwandeling uitgezet waarin alle bomen (inheemse en exoten/nieuwkomers) aan de orde komen.

*Zocherplantsoen
Foto: Monique Rammeloo*

Toen Amersfoort in de middeleeuwen te klein werd voor haar vele bewoners, bouwde men een tweede muur met rondom singels. Nadat deze buitenste muur niet meer nodig was en afgebroken werd, kwam er ruimte voor dit plantsoen. Twee toentertijd zeer bekende (tuin)architecten Zocher en Van Lunteren maakten het ontwerp voor het plantsoen en zorgden voor de aanleg op wat voorheen de stadswallen van Amersfoort waren. Het plantsoen was rond 1840 klaar. Zowel vroeger als nu wandelen mensen over de kronkelende paden tussen het vele groen van bomen en struiken.

De gidsen van IVN Amersfoort nemen u mee op een wandeling door het Zocherplantsoen. We lopen rondom het oude stadscentrum. We bekijken en vergelijken de vele bomen in het zomerseizoen en beleven de Engelse landschapsstijl. We hebben ook aandacht voor de historie en toekomst van de stadswallen en de biodiversiteit.

Datum: vrijdagmiddag 24 juli 2026

Tijdstip: 14 tot 16 uur

Startlocatie: Stadhuisplein 1, voor de ingang van het Stadhuis

Kosten: gratis

Aanmelden: niet nodig

Honden: alleen een begeleidingshond kan mee

Rolstoel: geschikt

Parkeren: betaald parkeren in parkeergarage Jorisplesin en Stadhuisplein, fietsenstalling Jorisplesin op loopafstand

OV: meerdere bussen vertrekken vanaf Amersfoort CS, halte Stadsring

Bijenbeleving

Ervaar de fascinerende wereld van de honingbijen met de unieke bijenbeleving bij hoeve Ruitenbeek! Dit leuke en leerzame uitje is te boeken van april t/m augustus op één van de beschikbare data of als je met een groep(je) komt op een datum in overleg.

Tijdens deze belevenis neemt de imker je mee naar de bijenkasten en ontdek je hoe het leven van honingbijen eruitziet. Wat doen bijen de hele dag? Wie is de baas de bijenkast? En waarom dansen bijen? Waan je imker voor een dag en neem met een beschermend pak aan een kijkje in bijenvolk. Natuurlijk wordt er ook honing geproefd.

Of je nu een zoetekauw bent, een natuurliefhebber of gewoon nieuwsgierig naar deze hardwerkende insecten, de bijenbeleving belooft een bezoek vol ontdekkingen, plezier en waardevolle kennis. Laat je verrassen en geniet van een onvergetelijke ervaring!

Hoe ziet de excursie eruit?

- Ontvangst met (kruiden)thee
- Kennismaking & honing proeven
- Verhalen over bijensoorten en leefwijze honingbij
- Imkerpakken aantrekken
- Inspectie van een echt honingbijenvolk
- Ruimte voor al je vragen
- Einde
- Tip: iets lekkers halen bij ijshoeve Ruitenbeek

Data: 18 juli 2026 11:00 uur, 31 juli 2026 16:00 uur

Locatie: Hoeve Ruitenbeek

Adres: Arnhemseweg 9, Leusden

Kosten: Vrijwillige bijdrage. Richtlijn: € 17,50 /kinderen € 10,-

Aanmelden: Graag aanmelden via de website:

Natuur op de kademuur

Deze zomer varen op woensdagavonden de groene schippers van Waterlijn door de grachten van Amersfoort en vertellen over de begroeiing op de kademuur en in de grachten. Ook de fauna in de stad wordt meegenomen. Het gaat dan over muurplanten, oeverplanten en waterplanten. Natuurlijk gaat het over namen, maar ook over achterliggende verhalen van herkomst, volksverhalen en gebruik. De tocht duurt anderhalf uur. Deze zomer varen we op 1, 15, en 29 juli en 12, 19, en 26 augustus. Kaarten te koop via de website van Waterlijn (<https://www.amersfoort-rondvaarten.nl/natuur-op-de-kademuur/>) of in de winkel in de Krommestraat. Kosten € 15 p.p.

Rondwandeling: ontdek Landgoed Schothorst met Johan

Ga mee op een ontspannen rondwandeling over het prachtige Landgoed Schothorst, onder begeleiding van Johan. Tijdens deze wandeling maak je (opnieuw) kennis met dit bijzondere park en zijn vele verhalen.

Johan neemt je mee langs de historie, natuur en cultuur van het gebied. Onderweg is er ruimte voor uitleg én voor rust: momenten om stil te staan, te kijken, te luisteren en het park echt te beleven.

Misschien heb je het park gezien in Vroege Vogels of ken je het van de [documentaire Parkleven](#)? Deze wandeling laat je het zelf ervaren.

Data:

Donderdag 30 juli 2026 14.00 - 15.30 uur

Donderdag 27 augustus 2026 14.00 - 15.30 uur

Locatie: Het Groene Huis

Adres: Schothorsterlaan 21, Amersfoort

Kosten: Gratis

Praktische informatie:

- Start en eindpunt: Het Groene Huis
- Wanneer: laatste donderdag van de maand (mei t/m augustus)
- Tijd: 14.00 – 15.30 uur
- Afstand: ca. 4–5 km (geschikt voor wandelaars die dit comfortabel kunnen lopen)
- Groepsgrootte: maximaal 12 deelnemers
- Aanmelden: via [mail van Johan](#)

Laat je verrassen door de natuur en de verhalen van Schothorst samen met een bevlogen gids.

Wandelen met de werkgroep Natuur & Gezondheid

Werkgroep Natuur & Gezondheid van IVN Amersfoort organiseert iedere laatste zondag van de maand een fijne natuurwandeling over het terrein van Zon & Schild.

Iedereen is welkom! De wandelingen zijn rolstoelvriendelijk. De wandelingen zijn op **zondagen**.

Data:

26 juli 2026 14:00 - 16:00

30 augustus 2026 14:00 - 16:00

27 september 2026 14:00 - 16:00

25 oktober 2026 14:00 - 16:00

29 november 2026 14:00 - 16:00

Locatie: Terrein van Zon en Schild, start bij restaurant 't Raakpunt.

Adres: Utrechtseweg 266, 3818 EW Amersfoort

Kosten: Gratis

Aanmelden: Niet nodig

Cursussen

De natuuroudercursus gaat weer van start

De natuuroudercursus is dé cursus voor ouders en grootouders die het leuk vinden om met hun (klein)kinderen in de natuur op onderzoek uit te gaan. En ook leerkrachten, gastouders, klasse-assistenten of begeleiders van BSO's die vaker met de kinderen naar buiten willen, zijn van harte welkom. Na de succesvolle editie 2025 organiseert

IVN Amersfoort niet één maar zelfs twee natuuroudercursussen vanaf dit najaar.

kinderen
van

Wanneer: najaar 2026 en voorjaar 2027. Op woensdagochtend van 9.15 tot 11.45 uur.

Locatie: Het Groene Huis, Schothorsterlaan 21, Amersfoort.

Wat gaan we doen? De bijeenkomsten zijn vooral praktisch. We gaan als het kan naar buiten en doen activiteiten die je met kinderen ook kan doen. We ervaren wat de kinderen beleven en doen inspiratie op. Elke les is er ook aandacht voor inhoudelijke kennis. Je hebt geen vooropleiding nodig. Enthousiasme en interesse in de natuur is genoeg.

Waarom? Het is vooral superleuk om met kinderen de natuur in te gaan, maar ook waardevol. Kinderen genieten ervan om op onderzoek uit te gaan en zich te verwonderen. Jij kunt kinderen daarbij helpen en jezelf ook weer verbazen over de bijzonderheden van de natuur. In de natuur zijn, is bovendien erg gezond.

Data en thema's:

Cursus 1: Op 9 en 23 september en 7 oktober 2026. We behandelen echte najaar thema's zoals bodemdierpjes, zaden/vruchten/bladeren paddenstoelen en schimmels.

2: Op 31 maart, 14 april en 12 mei 2027. We duiken in de ontluikende natuur met thema's als bollen/knollen/ontkieming, leven in en rond de boom en leven in en rond het water.

en
Cursus

De cursussen zijn los van elkaar te volgen.

Wat kost de cursus? Per cursus € 45,-. Met korting voor IVN-leden en bij deelname aan beide cursussen. Inclusief digitaal cursusboek, veldwerkmateriaal, koffie/thee en vooral veel plezier.

Meer informatie en aanmelden Kijk op

<http://www.ivn.nl/afdeling/amersfoort/natuuroudercursus/> voor aanmelding en meer informatie over de werkvormen en kosten. Heb je vragen? Mail naar cursussen@ivnamersfoort.nl.

IVN Natuurcursus: De Levende Tuin

Duurzame tuinexpert Anne Wieggers laat je in deze onlinecursus stap voor stap zien hoe je jouw tuin natuurvriendelijk maakt. En goed nieuws: dat is minder onkruid wieden, meer genieten!

Wat leer je in deze onlinecursus?

In deze beginnerscursus zet je de eerste stappen om natuur een plek te geven in je tuin. Van het maken van een schetsontwerp tot het kiezen van beplanting: wij helpen je bij elke stap op weg.

Voor wie?

De cursus is voor iedereen die met groen aan de slag wil, of je nou een balkon hebt of een tuin.

In het kort

IVN Natuurcursus: De Levende Tuin is een onlinecursus. Het bestaat uit 6 modules die je zelfstandig kunt volgen. Denk aan online lessen, korte opdrachten in je tuin en rondom je huis en inspiratie in de vorm van video's, foto's en artikelen.

De cursus is speciaal voor beginnende tuiniers die wel wat hulp kunnen gebruiken bij het aanleggen van een natuurrijke tuin. Je kunt de cursus op je eigen tempo volgen wanneer het jou uitkomt.

Voor meer informatie: <https://www.ivn.nl/aanmelding-ivn-natuurcursus-een-levende-tuin/>

Cursussen Natuuracademie

In de maanden juli en augustus zijn er geen cursussen van de Natuuracademie. We starten weer op 17 september met **Diertjes in dood hout**.

De Natuuracademie is een samenwerking tussen KNNV Amersfoort, IVN en Het Groene Huis. Samen organiseren zij jaarlijks mini-cursussen over natuur. Kijk hier voor een overzicht van het [hele programma voor 2026](#)

Amersfoort
de

Jeugd

De Eemstruiners, de IVN-jeugd natuurclub voor kinderen van 7-12 jaar, gaan in oktober weer beginnen met een mooi programma voor het komend seizoen.

Het is nog altijd mogelijk om je aan te melden voor de Eemstruiners; kijk voor meer info hierover op de website of neem direct contact met ons op via de mail:

IVNjeugdamersfoort@gmail.com.

Weet je nog iemand? Geef het dan door!

Lezingen

Er zijn in mei tot en met augustus geen lezingen georganiseerd door WNA (Werkgroep Natuurlezingen Amersfoort). Op dinsdag 1 september worden de lezingen weer hervat.

50-jarig jubileum

Hulp bij de organisatie van het IVN-feest op 13 september.

Op 13 september organiseert IVN een feest ter ere van het 50-jarig jubileum bij het Groene Huis in park Schothorst. Daar kunnen we veel hulp bij gebruiken. We willen er een groot feest van maken voor onze leden en andere belangstellenden. Het feest is in de middag van 13.00 tot 17.00 uur.

1. Wie heeft er een partytent die we kunnen gebruiken op het feest in geval er regen wordt verwacht (wat we niet hopen)? Graag ook de grootte doorgeven.
2. Wie wil helpen tijdens het event om te helpen bij het uitschenken van thee, koffie, water en bij de catering en andere hand en span diensten?
3. Wie wil er helpen bij het opbouwen van de kramen en tenten in de ochtend en weer het afbreken na 17.00 uur in de middag?

Geef je op bij Maurice Siteur! Email maurice.siteur@gmail.com.

MUZIEK

Feest mee

WORKSHOPS

met IVN

SPEL

op zondag 13 september

bij Het Groene Huis

FILM

SPREKERS

doe ook mee met
andere lustrum-activiteiten
in 2026

EXPOSITIE

en maak kennis met
IVN Amersfoort e.o.

FIETSROUTE

EXCURSIES

KUNST

Expositie "SEIZOENEN" IVN-werkgroep Natuurfotografie

In het kader van het 50-jarig bestaan van IVN-afdeling Amersfoort exposeren 15 fotografen van de werkgroep Natuurfotografie hun recente werk in het Groene Huis in Amersfoort. Deze expositie onder de titel "Seizoenen" loopt van 19 juli tot en met 30 augustus.

Er zijn 60 foto's te zien afgedrukt op aluminium in verschillende formaten. Door te kiezen voor een algemeen overkoepelend thema komt een breed scala aan foto's aan bod. Van macro-opnames tot landschapsfoto's, van foto's van vogels en insecten tot verrassende platen van bloemen, knoppen en planten en van bonte kleuren tot stemmige ton-sur-ton kleurstellingen.

De groep fotografen komt al 25 jaar regelmatig bijeen. Op elke eerste zondag van de maand gaan zij, gewapend met hun apparatuur, op stap in de natuur. Een week later worden de daarbij gemaakte foto's bekeken en van opbouwende feedback voorzien. Hierbij is het motto "Zien en laten zien van het mooie of bijzondere van de natuur" de leidraad. De fotografie is een middel om nog meer van de natuur te genieten en te laten genieten.

Het is te hopen dat de vonk van enthousiasme en inspiratie van de fotografen overspringt bij het bekijken van de foto's.

Voor de kinderen is er een leuke fotochallenge! Laat je inspireren en doe mee, haal bij de balie van Het Groene Huis een fotoframe. En maak zelf natuurfoto's met je eigen camera.

Datum: 19 juli t/m 30 augustus

Locatie: Het Groene Huis

Adres: Schothorsterlaan 21. 3822 NA Amersfoort

Kosten: gratis

Overig

Hands Of Nature

Hands Of Nature-petitie is een Europees initiatief om het belang van sterke natuurbescherming als signaal richting Brussel in te brengen. De Europese Commissie kijkt deze zomer opnieuw naar de Vogel- en Habitatrichtlijn en onderzoekt daarbij of aanpassingen nodig zijn. In de stuurgroep Groene Bondgenoten (daar zit IVN landelijk in) is deze petitie besproken en hebben de organisaties afgesproken deze bij onze achterbannen onder de aandacht te brengen. Brussel wil in toenemende mate Europese natuurwetgeving versoepelen onder druk van het bedrijfsleven dat steeds meer de handen vrij wil houden. U kunt meer lezen op de volgende link (Engels om te zetten in Nederlands) en ook de petitie ondersteunen [Hands Off Nature – Defend Europe's Forests, Rivers & Wildlife](#). Interessant opiniestuk dat hier mee te maken heeft is: [Opinie: Hoeveel is onze natuur ons nog waard? | de Volkskrant](#)

Wat doet groen op bedrijventerreinen?

Werk jij op een bedrijventerrein? Doe mee aan het onderzoek van de Vrije Universiteit Amsterdam naar de invloed van een groene werkomgeving op welzijn, werkplezier en gezondheid.

Het onderzoek maakt deel uit van Werklandschappen van de Toekomst, een samenwerking voor duurzame en toekomstbestendige bedrijventerreinen waar ook IVN partner van is. [Deelnemen aan het onderzoek.](#)

Alle dagen oogsten uit het voedselbos (een traineeship voor 16- tot 29-jarigen)

Appels, peren, bessen ... Dat kennen we wel. Maar kornoelje, lindeblad en de uiensoepboom? Een voedselbos kent een enorme rijkdom aan eetbare planten. Op ruim 6.000 vierkante meter voormalig weiland in Amersfoort creëert en beheert Voedselbos Amersfoort sinds 2017 zo'n eetbare plek vol (bio)diversiteit. Maar wat staat er nu precies? Wat kunnen we daarvan door het jaar heen oogsten? En waar liggen kansen voor nóg meer diversiteit in oogst?

In dit traineeship dompelen we je onder in de wereld van voedselbossen, en meer specifiek: die van Voedselbos Amersfoort. Proef, ruik, ontdek en ervaar de rijkdom van permacultuur op grote schaal. De hoofdvraag waar we samen mee aan de slag gaan is: *'Wat is de potentie van Voedselbos Amersfoort qua voedselproductie gedurende het jaar?'* Concreet werken we samen toe naar een 'oogstkalender', waarin we de voedselrijkdom gedurende het jaar inzichtelijk maken. Voor onszelf, én voor potentiële afnemers zoals restaurants en buurtbewoners.

Voor meer informatie: <https://www.groentraineeship.nl/project/alle-dagen-oogsten-uit-het-voedselbos/>

Open dag kwekerij/boomgaard tegenover Paleis Soestdijk

IVN Eemland organiseert open dagen op de kwekerij/boomgaard die zij beheren aan de Amsterdamsestraatweg, Baarn, 11.00-16.00 uur. Om 12.00 uur en 14.00 uur rondleiding. Op 4 juli, 12 juli, 18 juli, 25 juli, 2 aug, 8 aug, 15 aug, 22 aug, 30 aug, 5 sep, 12 sep, 17 okt

Op woensdag 24 juni is er een midzomeravond kwekerij/boomgaard, tussen 20.00-21.30 uur. Natuurgidsen vertellen over de plek. Vogelaar Arjan van Noort vertelt over vogels vanaf 20.15 uur.

WoesteLand natuurkampen

Zit natuurliefde bij jou écht in het DNA en heb je dit doorgegeven aan je (klein)kinderen? Elk jaar organiseert WoesteLand meerdere natuurkampen voor jongeren. Bijvoorbeeld in het Waterloopbos of op de Hommelhoeve. Lekker buiten bezig en leren over de natuur: een avontuur om nooit te vergeten!

WoesteLand is een jongerengroep van IVN Natuureducatie. In binnen- en buitenland organiseert WoesteLand gezellige en duurzame, betaalbare activiteiten en vakanties in de natuur. Iedereen tussen de 12-15 en 16-30 jaar kan mee.

In toffe bekende en onbekende natuurgebieden steken we onze handen uit de mouwen om te helpen bij het beschermen van de natuur. Zo helpen we de biodiversiteit, genieten we van de mooiste landschappen en chillen we met een groep jongeren die ook geïnteresseerd zijn in de natuur en de toekomst van de wereld. Voor meer informatie en de vakanties:

<https://woesteland.nl/>

IVN steunt oproep voor groenere, koelere steden

Ruim 800.000 Nederlanders wonen in sterk versteende buurten met te weinig openbaar groen, terwijl hittestress volgens het RIVM

nu al leidt tot circa 250 extra sterfgevallen per jaar. Zonder aanvullende maatregelen kan dat aantal oplopen tot 3.800 sterfgevallen per jaar in 2050. Een brede coalitie van maatschappelijke organisaties (onder leiding van Natuur & Milieu) roept het kabinet op om landelijke minimumnormen voor groen en bomen vast te leggen en gemeenten financieel te ondersteunen bij de vergroening van openbare ruimte.

Ook IVN steunt de oproep. Directeur Jan Dijkstra: 'Het is ruimschoots bewezen: groen doet goed. Het verkoelt, verbindt en maakt mensen aantoonbaar gezonder. Daarom verdient iedereen een groene buurt, die beschermt tegen toenemende hitte en waar dagelijkse natuur samen te ervaren is.'

Gevaarlijke hitte

Nederland krijgt steeds vaker te maken met langdurige hittegolven. Inwoners van binnensteden wonen in buurten die tot 8 graden warmer kunnen zijn dan buitengebieden, blijkt uit cijfers van de Atlas voor de Leefomgeving. *In Amersfoort is het op hele hete dagen in Het Waterwingebied 10 graden koeler dan in de wijken er omheen (opmerking Paul Vriesekoop).* Op straat kan de gevoelstemperatuur tijdens hete dagen oplopen tot wel 45 graden Celsius, met gevolgen voor de gezondheid, leefbaarheid en economie. Volgens ingenieursadviesbureau Sweco kan de economische schade door klimaatverandering zonder aanvullende maatregelen oplopen tot tientallen miljarden euro's richting 2050.

Het ontbreken van bomen en ander groen maakt ook dat buurtbewoners minder op dagelijkse basis in contact komen met Dijkstra: 'Daarom werken we als IVN al veel samen met gemeenten, bewoners en vrijwilligers om natuur terug te brengen in het straatbeeld, bijvoorbeeld via de Groene Straat Make-Overs. Maar meer is nodig; ook vanuit de landelijke politiek. Landelijke

natuur.

regie helpt om ervoor te zorgen dat iedereen – ongeacht waar je woont – toegang heeft tot een groene, koele en gezonde leefomgeving.'

Actieplan voor meest versteende buurten

De coalitie roept de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) daarom op om landelijke minimumnormen voor groen en boomkroonbedekking vast te leggen, gemeenten financieel en beleidsmatig te ondersteunen bij vergroening en een actieplan op te stellen om uiterlijk in 2035 de meest versteende buurten aan te pakken.

Tegelijkertijd start vandaag een landelijke petitie waarmee iedereen steun voor deze oproep kan uitspreken. Meedoen? [Teken de petitie hier](#).

Save the date: Oostbroek Vrijwilligersdag

Op **zaterdag 26 september** 2026 ben je van harte welkom bij de allereerste Oostbroek Vrijwilligersdag op een bijzondere locatie midden in de natuur: Shelter 611, Park Vliegbasis Soesterberg. Deze dag wordt samen met de Utrechtse natuur- en milieuorganisaties, de Oostbroekorganisaties, georganiseerd. Deze dag is in plaats van de jaarlijkse IVN regio dag.

Laat je inspireren en verwennen door leuke natuurworkshops en activiteiten en ontmoet gelijkgestemden met hart voor de natuur.

Aziatische hoornaar heet nu geelpoothoornaar

(door Piet van Dijk, secretaris IVN Eemland).

Geelpoothoornaar. Dat is de nieuwe naam voor de Aziatische hoornaar, die sinds 2017 in ons land de biodiversiteit bedreigt door grote hoeveelheden honingbijen, wilde bijen en andere insecten te eten. De soort is opgenomen op de Unielijst van de EU-Exotenverordening omdat ze schadelijk zijn voor inheemse insecten.

Waarom deze nieuwe naam?

Vespa velutina (letterlijk: fluweelachtige wesp) is de wetenschappelijke naam van het insect dat tot nog toe bekend stond als Aziatische hoornaar. Een hoornaar is een grote wesp, Aziatisch duidt op zijn oorsprong, Zuidoost-Azië. Wetenschappers vinden deze naam echter verwarrend omdat er ook een Aziatische reuzenhoornaar (Vespa mandarinaria, mandarijnkleurig) bestaat. Die komt niet in Europa voor, maar mocht dat ooit gebeuren, dan is de naamgeving verwarrend.

Foto: Kenniscentrum insecten.nl

Een andere reden is dat de nieuwe naam de hoornaar beter herkenbaar maakt. Geelvoethoornaar zou eigenlijk correcter zijn, omdat niet de gehele poot geel is, maar het is niet voor iedereen duidelijk waar de 'voet' van een wesp zit. Een derde reden is dat geelpoothoornaar aansluit bij het Engelse yellow legged hornet en het Franse frelon à pattes jaunes (hoornaar met gele pootjes, uit beide talen vertaald).

Wie bepaalt dat eigenlijk, deze nieuwe naam?

Dat is het Nederlands Soortenregister, dat de standaard zet voor naamgeving van alle ruim 47.000 bekende Nederlandse soorten planten, dieren en schimmels. Aan het Nederlands Soortenregister draagt een groot aantal kennisorganisaties en individuele experts bij. Naturalis Biodiversity Center in Leiden en EIS Kenniscentrum Insecten verzorgen het beheer van het register.

Hoe wijd heeft de geelpoothoornaar zich inmiddels verspreid?

Werden in 2023 in Nederland nog 599 nesten ontdekt, met name doordat ze opgespoord zijn door imkers, in 2024 waren dat er 2204 en vorig jaar maar liefst 10.101. Omdat elke nest een aantal koninginnetjes oplevert die in het voorjaar weer een nieuw nest maken, word dit jaar een vervijfvoudiging verwacht, ruim 50.000. De meeste zitten in het zuiden van Nederland, maar inmiddels zijn ze de grote rivieren overgestoken. In België en in Frankrijk, waar de eerste voet aan wal zette in 2004, is de situatie dramatisch: veel imkers stoppen omdat ze hoornaar niet meer tegen kunnen houden. Ook richting Spanje, Portugal en Duitsland breidt het insect zich uit.

Hoe is de situatie in de provincie Utrecht?

De geelpoothoornaar kwam in 2023 in Utrecht binnen, toen werden negen nesten gevonden, in 2024 waren dat er 86. In 2025 werden 490 nesten geregistreerd. Voor dit jaar worden zo'n 2800 nesten verwacht, ruim vijfmaal zoveel.

EIS Kenniscentrum Insecten adviseert om te stoppen met het bestrijden ervan. Ze wijst erop dat er, door vallen te zetten om de hoornaars te vangen, ook andere insecten zoals de Europese hoornaar of de gewone wesp, worden mee gevangen en doodgaan. Imkers inspecteren de vallen een paar keer per dag om die insecten vrij te laten. De Nederlandse Bijenhouders Vereniging en Imkers Nederland, die vrijwel alle 11.000 imkers in Nederland omvatten, willen nog doorgaan met het bestrijden.

Zie je een geelpoothoornaar? Maak een foto en upload hem naar waarneming.nl. Zonder foto kunnen meldingen niet worden behandeld.

No Butts Day

Jaarlijks komen er wereldwijd triljoenen sigarettenfilters in het milieu terecht. Het is een van de grootste vormen van zwerfvuil. Sigarettenfilters geven duizenden giftige chemicaliën af en zijn erg schadelijk voor het milieu. Ook blijken ze de gezondheidsrisico's van roken niet te verminderen.

Op zaterdag 4 juli (No Butts Day) bundelen mensen over de hele wereld hun krachten voor de grootste sigarettenfilteractie op aarde. Teken ook de oproep om een einde aan de sigaretten-filters te maken. Oproep te vinden:

<https://noplasticfilter.org/>

Hoe bomen onze gezondheid beïnvloeden

De gezondheid van mensen blijkt onlosmakelijk verbonden met de aanwezigheid van bomen. Onderzoek uit de Verenigde Staten en recente inzichten van het RIVM laten zien dat verlies van bomen samenhangt met toenemende gezondheidsproblemen en sterfte bij mensen. Wat betekent dat voor de manier waarop we naar bomen en biodiversiteit kijken, en naar het belang van de bijbehorende vakspecialisten?

2002, Verenigde Staten. Larven van de Aziatische essenprachtkever boren zich een weg door de bast van de es. Wat de lokale bevolking van het oosten en middenwesten van Amerika dan nog niet weet, is dat dit insect van nog geen 4 centimeter lang het begin is van een stille ecologische, economische en gezondheidscrisis.

In de jaren die volgen, sterven tientallen miljoenen Amerikaanse essen – de bomen hebben geen verweer tegen de keverlarven die meekwamen in verpakkingshout uit Azië. Omdat de es in de VS veel als straatboom is aangeplant, verandert het straatbeeld ingrijpend. Wijken in 15 staten verliezen hun natuurlijke luwte, temperaturen lopen op en de luchtkwaliteit verslechtert. Wat lang onderbelicht bleef, is dat deze veranderingen ook effect hebben gehad op de gezondheid van de bewoners. Onderzoek aan deze grootschalige bomensterfte heeft aangetoond dat in gebieden met veel essensterfte ook het aantal sterfgevallen bij de mens – door hart-, vaat- en luchtwegaandoeningen – is toegenomen. Er bleek een rechtstreeks verband te zijn met de jarenlange grote sterfte onder de essen.

Ook in Nederland groeit het besef dat er een relatie is tussen groen in de leefomgeving en gezondheid van bewoners. Het RIVM concludeerde recent nog op basis van veel wetenschappelijk onderzoek dat mensen aantoonbaar langer leven in een groenere leefomgeving.

Kever van de Aziatische essenprachtkever (Bron: Wikimedia Commons)

Basisvoorwaarde voor een gezonde leefomgeving

Lange tijd werden bomen beschouwd als 'leuk voor erbij' en ze mochten vooral niet te veel problemen veroorzaken. Bomen dienden ter versiering van de leefomgeving en vaak werden rijen bomen van dezelfde soort of cultivar langs wegen en paden aangeplant. En daarbij werd weinig rekening gehouden met de groei-behoefte en gezondheid van die bomen zelf.

Ook was groenbeheer vaak een post die als eerste sneuvelde als er bezuinigd moest worden. Maar dat beeld lijkt nu te kantelen. Bomen zijn een factor om serieus rekening mee te houden als het om een gezonde leefomgeving voor de bewoners in stedelijke gebieden gaat. Als er minder bomen in de stad zijn, bijvoorbeeld door kap vanwege overlast of ziekten, bezuinigingen of ruimtegebrek, betekent dat niet alleen minder schaduw en daardoor hogere temperaturen, maar ook een slechtere luchtkwaliteit en minder mogelijkheden voor ontspanning en herstel.

Dat werkt door op de fysieke én mentale gezondheid van bewoners. Bomen blijken een basisvoorwaarde voor een gezonde leefomgeving: ze zijn onderdeel van een systeem dat verkoelt, water vasthoudt, lucht zuivert en leefruimte biedt aan andere organismen.

Nieuwbouwstraat zonder groen (Bron: Jan van der Wolf)

Boombeheerders als preventieve zorgprofessionals

Die verschuiving zie je nu ook vaker terug in hoe er naar het vak boombeheer wordt gekeken. Waar bomen eerder vooral werden benaderd vanuit risico's, zoals vallende takken, schade of overlast, groeit het besef dat ze juist bijdragen aan veiligheid en gezondheid. Bomen kunnen ziekten bij mensen voorkómen.

Volgens Lieke Willems, Business Developer Biodiversiteit bij IPC Groene Ruimte, kun je zelfs stellen dat boombeheerders van de toekomst eigenlijk preventieve zorgprofessionals zijn. En dat geldt niet alleen voor boombeheerders. Ook ecologen, natuurbestuurders en regeneratieve boeren vervullen in die zin een rol in het gezond houden van de samenleving.

Nieuwe waardering

Dat roept ook vragen op over hoe we die rol van bomen en groen waarderen in de planvorming. Als biodiversiteit en gezondheid zo nauw met elkaar verbonden zijn, waarom wordt die samenhang dan nog zo beperkt meegenomen in beleid en investeringen? In veel organisaties ligt de nadruk nog steeds op technische duurzaamheid of korte termijnkosten, terwijl de onderliggende ecologische kwaliteit minder aandacht krijgt. Juist daar ligt een kans. Door groen en bomen expliciet te koppelen aan gezondheid van bewoners, ontstaat er een andere manier van kijken en mogelijk ook een andere manier van financieren.

Nieuwbouw in een groene omgeving (Bron: IPC Groene Ruimte)

De essenprachtkever laat zien hoe iets kleins grote gevolgen kan hebben. Zowel voor bomen als voor de complete leefomgeving en uiteindelijk ook voor onszelf. Misschien dwingt ons dat tot een eenvoudige, maar fundamentele vraag: als bomen zo direct bijdragen aan onze gezondheid, hoe logisch is het dan dat we ze nog steeds vaak zien als een esthetische sluitpost, in plaats van iets wat ons gezond houdt?

Uit: Nature Today, 1-MEI-2026.

Tekst: Mirjam van den Berg & Meike Wessels, IPC Groene Ruimte

Beeld: IPC Groene Ruimte (leadfoto: Arnhem); Wikimedia

Commons; Jan van der Wolf

De volgende Vooruitkijker komt uit in de week van 27 juli 2026.